

El fong que matava exemplars de teix a la Garrotxa està controlat però no eradicat

Les mesures que es van prendre fa cinc anys a la finca de Misaclòs, de gran valor ecològic, han aturat la malaltia que afectava a les arrels d'aquesta espècie protegida



El fong que matava exemplars de teix a la Garrotxa està controlat però no eradicat

ACN

L'amenaça del fong que matava exemplars de teix a l'Alta Garrotxa està controlada però no eradicada. Un equip d'investigadors va confirmar el 2006 la presència de l'"Armillaria sp' que atacava les arrels d'aquests arbres protegits fins a provocar-los la mort, un fet que va fer disparar les alarmes ja que aquesta és una de les zones

amb més densitat de teix a Catalunya. El 2008 es van arrencar els exemplars secs i es van fer podes controlades, unes mesures que han resultat ser efectives i que s'estan avaluant en el marc del projecte europeu Life Taxus 2012-2016 per millorar el coneixement i la conservació d'aquest arbre prehistòric i de gran valor ecològic, patrimonial i terapèutic.

Les terres humides de l'Alta Garrotxa són un lloc idoni per a la conservació del teix ('taxus baccata'), un arbre prehistòric que pot arribar a fer 20 metres d'altura i de gran valor cultural i ambiental. És una conífera que va ser venerada per les cultures celtes com a símbol d'immortalitat i des de fa dues dècades i és apreciada també per les seves propietats curatives en malalties com el càncer.

Els orígens d'aquesta espècie protegida es troben fa uns 160 milions d'anys. A Gran Bretanya es conserven els exemplars més antics d'uns 4.000 anys. El teix formava boscos extensos a Europa però actualment la seva presència s'ha convertit en residual. Normalment només es troba amb forma dispersa o en clapes de poca extensió. A Catalunya, els nuclis més importants són l'Alta Garrotxa, Collsacabra, Montsec, Centelles, Montserrat, Montsant, Prades, Cardó, Tivissa i Ports de Beseit.

Precisament la presència del teix a l'Alta Garrotxa és de les més importants de Catalunya per la densitat amb què es troba. No és d'estranyar que en les últimes dècades aquesta zona hagi atret l'atenció d'experts en aquesta matèria per estudiar quines són les condicions òptimes per a la preservació de les teixedes. L'any 2001 es va fer un inventari i es van identificar 12 nuclis importants de teix a l'Alta Garrotxa.

L'amenaça del fong a l'Alta Garrotxa, a ratlla

El 2006 es van disparar totes les alarmes en confirmar-se la presència d'un fong, l'"Armillaria sp', que afectava a les arrels de l'arbre i que podia produir la mort. El fong es va detectar en dotze exemplars d'una finca de gran valor ecològic, l'anomenada Misaclops, i una de les més frondoses en quant a teix. De les vuit hectàrees que té, dues tenen teixos. Es calcula que hi ha uns 700 peus, una concentració molt elevada si es compara amb la mitjana que hi ha a altres punts de Catalunya. Després d'analitzar-ho, es va veure que la sequera afavoria la seva expansió i per això l'any 2008, un cop es van tenir tots els permisos, es va decidir arrencar els vuit teixos que ja estaven morts i sis més es van podar per eliminar la brancada seca pel fong amb la idea de fomentar la seva recuperació.

Sis anys més tard s'ha demostrat que els tractaments experimentals que es van dur a terme han permès frenar la seva expansió però no s'ha pogut eradicar el fong, que segueix "latent", segons Antònia Caritat, doctora en Biologia per la UAB especialitzada en Ecologia Forestal i una de les impulsores de l'estudi del teix a l'Alta Garrotxa. Els dendòmetres que es van instal·lar als arbres tractats -mesuren el creixement del diàmetre del tronc- indiquen que els exemplars s'han revifat amb nous brots verds mentre que els que no van ser podats han continuat assecant-se.

A un altre punt de Catalunya, a la Serra de Llaberia, s'està estudiant la possible presència del mateix fong a una teixeda. De moment, però, no es pot confirmar ja que s'està a l'espera dels resultats de les mostres.

Però aquesta no és l'única amenaça. Des de l'any 2007 i per motius que es desconeixen, s'ha observat com a la finca de Misaclops la pastura de vaques a la finca ha destrossat una part important de plançons joves, menjant-se les branques. És per això que els tècnics s'han proposat controlar les zones de pastura per garantir el futur de la teixeda. Segons Caritat, "no es tracta de fer res radical, com ara prohibir les pastures, sinó de delimitar les zones més vulnerables" perquè la teixeda continuï renovant-se amb nous exemplars, tot buscant la complicitat dels propietaris de la finca.

Un projecte europeu per millorar la conservació del teix a Catalunya

La conscienciació sobre la protecció d'aquesta espècie i la difusió del valor patrimonial són objectius que s'han fixat en el projecte europeu Life Taxus 2012-2016 que compta amb el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya al capdavant, juntament amb el Consorci de la Serra de Llaberia, el Paratge Natural d'Intèrés Nacional de Poblet i l'Ajuntament de Rasquera, com a socis, i amb el Consorci de l'Alta Garrotxa, el Departament d'Agricultura, i la Xarxa de Custòdia del Territori com a col·laboradors.

Amb les principals teixedes de Catalunya inventariades i cartografiades, actualment s'està treballant en els acords de custòdia amb propietaris i els plans de gestió que recolliran les accions a desenvolupar a cada zona d'actuació. "És important transmetre que la teixeda és un fòssil viu, una joia que cal conservar i que incrementa el valor de la finca", conclou Caritat. La redacció d'un manual de bones pràctiques de gestió serà clau per al futur d'aquesta espècie.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/comarques/2014/08/10/fong-que-matava-exemplars-teix/682573.html?utm_source=rss